

Islam is juist niet het probleem, Geert Wilders

Vrijwel alle moslims houden zich verre van terreur, de islam is dus vreedzaam. Wilders helpt terroristen door te proberen ons bang te maken.

Edwin Bakker en Bibi van Ginkel
hoofd en senior onderzoeker bij het
Veiligheidsprogramma van Instituut
Clingendael

De islam is verantwoordelijk voor de aanslagen van Mumbai, betoogde Geert Wilders gisteren in *Trouw*. 'Deskundologen' verspillen volgens het PVV-Kamerlid hun tijd met het zoeken naar andere oorzaken. En de media zouden het islamitische karakter van de aanslagen naar de achtergrond willen dringen.

Dat deze aanslagen een directe band hebben met de islam zal door niemand worden ontkend. De daders handelden uit naam van de islam. En zij waren niet de enigen en er zullen helaas nog meer bloedige djihadistische aanslagen volgen.

Maar anders dan Geert Wilders ons wil doen geloven leert een simpele rekensom dat 'de islam' niet 'het echte probleem' is. Per jaar worden in naam van deze religie veel aanslagen gepleegd. Achter deze terreuracties schuilen honderden zo niet duizenden gewelddadige djihadisten. Dat zijn er uiteraard evenzoveel te veel. Maar afgezet tegen het totaal aantal moslims – ruim een miljard – is dit een fractie van een fractie.

Als we uitgaan van een hoge schatting – 10.000 gewelddadige djihadisten – is ongeveer een op de honderd-duizend moslims bereid om de door Wilders geciteerde verzen in de praktijk te brengen. Daarmee lijkt er geen bewijs voor zijn stelling dat deze teksten richtinggevend zijn voor het leven van moslims.

De relatief kleine groep die bepaalde geschriften wel gebruikt om terreurdaden te rechtvaardigen pleegt deze daden vooral in een strijd tegen

De enige overlevende terrorist op een treinstation in Mumbai.

FOTO AP

andere moslims. Het overgrote deel van de slachtoffers van djihadistisch geweld is moslim.

Tegen deze achtergrond is er eerder sprake van een *clash within a civilization* dan een *clash of civilizations*. Denk aan de situatie in Irak, Afghanistan en Pakistan. Dit is een bijzonder relevant feit dat in het betoog van Wilders geen plaats krijgt. Het gevoel voor verhoudingen ontbreekt. Dit is bijzonder kwalijk omdat de PVV-fractievoorzitter daarmee meewerkt aan dat wat de terroristen graag willen: de dreiging enorm opblazen en mensen bang maken voor een kleine minderheid.

Terrorisme wordt ook wel de propaganda van de daad genoemd, en in

Wilders hebben terroristen en andere radicalen in Nederland een geweldig instrument dat niet alleen hard 'brand, brand' roept, maar hen tevens volgt in hun selectieve benadering van de islam.

Het Kamerlid lijkt gefascineerd door verzen die oproepen tot geweld en meent dat voorschriften uit de zevende eeuw voor moslims anno 2008 nog steeds relevant zijn. Dat verschijnsel zie je juist ook in de extreme hoek waar Wilders tegen ageert, zoals de Hofstadgroep. Met hun simpele opvattingen over de islam zijn ze gelukkig in de minderheid en worden ze in toenemende mate geconfronteerd met tegengeluiden vanuit moslimgemeenschappen.

Ondertussen proberen onderzoekers te verklaren waarom de relatief kleine groep djihadisten tot hun verschrikkelijk daden komt. Anders dan Wilders denken wij niet dat het antwoord 'een geloof' kan zijn. De feiten spreken dit tegen en de wereld zit niet zo simpel in elkaar dat één factor een complex verschijnsel als terrorisme kan bepalen.

Onderzoek van de afgelopen jaren geeft aan dat het gaat om combinaties van persoonlijke kenmerken, groepsprocessen, en politieke omgevingsfactoren. Bovendien blijken concrete (soms persoonlijke) grieven op deze niveaus een rol te spelen. Religie, welke dan ook, wordt onder experts primair gezien als middel ter legitimering van de daad of als instrument om mensen te rekruteren. Religie speelt daarmee wel een belangrijke rol, maar als buitenkant en niet als de bron van het kwaad.

Daarmee staan de opvattingen van Wilders erg ver van die van terrorismeonderzoekers. Dat geldt overigens niet voor de zorgen van het Kamerlid ten aanzien van terrorisme en het intolerante gezicht van een militante minderheid binnen de moslimgemeenschap. Die zorgen delen wij. Immers, een aanslag in Amsterdam is niet ondenkbaar. En die bedreiging moet het hoofd worden geboden. Maar dat dient te gebeuren op basis van een grondige analyse, waarbij verder gekeken wordt dan alleen de legitimering en de buitenkant van het verschijnsel. En, niet te vergeten, zonder datgene te doen wat de terroristen graag willen: ons bang maken.

i Het artikel van Geert Wilders valt nog na te lezen op www.trouw.nl/podium